

Še vsakdo izmed nas jo je vprašal o tem in onem, in ona je vsem odgovarjala tako, da smo jo kar povrsti objemali in se stiskali k nji.

Ta naša čista ljubezen jo je tako genila, da so ji iz vsakega očesa zdrknile po tri zolze veselja.

Do Jordana in Nila.

(Nadaljevanje.)

Od Haife ob morskem zalivu pa tja mimo genezareškega jezera noter v Sirijo drži tudi železnica. Toda mi se je nismo poslužili, ker ne pelje blizu mimo svetih krajev, ki smo jih hoteli obiskati. Sicer pa tudi ne vem, kako bi se bili vozili, ker skoro cel teden, kar smo se mudili tam okrog, nismo videli in ne slišali puhati nobenega hla-pona. To je že tako red na Turškem!

Na štirih potniških vozovih smo jo drdrali s Karmela dol proti Haifi in skozi mesto po slabih, semtertja tako ozkih ulicah, da sem menil, biti mora vse drobno, kadar sta srečala dva voznika s svojima vpregama — pa sta jo vendar vselej dobro izvozila, četudi je manjkalo vselej le za en sam las, morda tudi samo za pol lasu, da se nista zadela. Počasi smo se prerili skozi precejšno turško mesto in prišli na plan, na cesto, ki drži v Nazaret. Pred mestom je mnogo palm in starega oljčnega in drugega drevja.

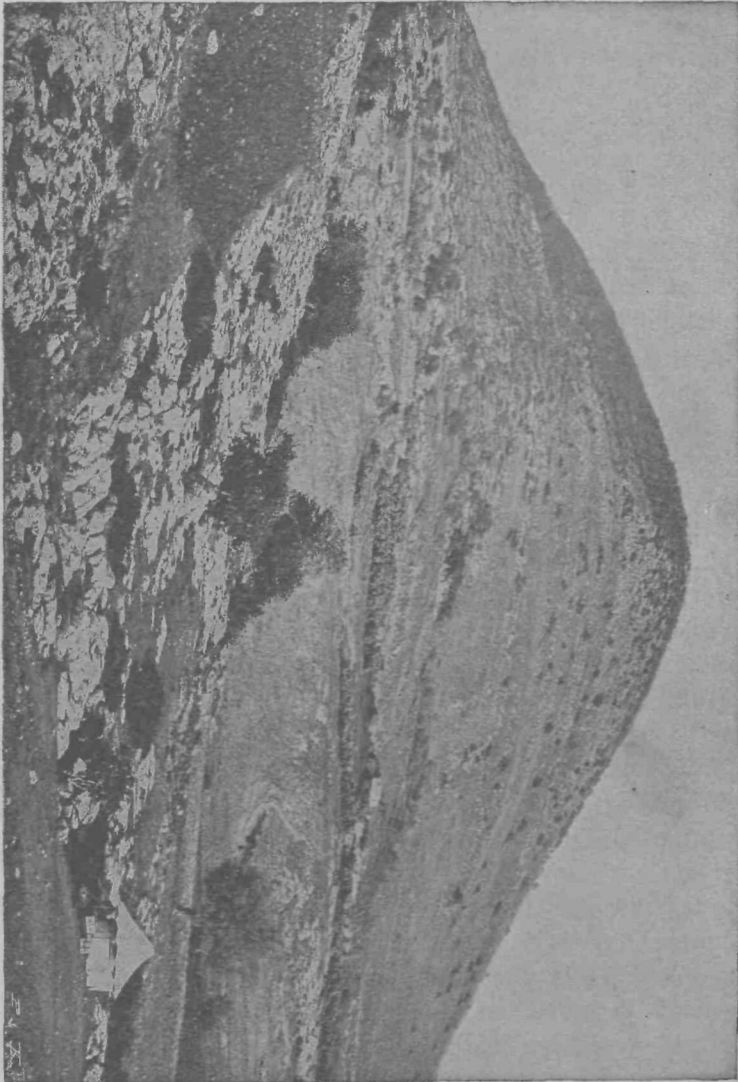
Kolikor dalje smo imeli mesto za seboj, toliko bolj je ponehavalo drdranje koles. Po široki, obdelani, toda zdaj skoro prazni dolini je namreč cesta kar nasuta s prahom, da so se našemu vozniku skoro kar na lepem ustavili konji, ker so se zarila kolesa v cestni prah. Čez tri ure smo privozili do nizkega z hraščevino in drugim grmičjem porastlega pogorja. Tam je privoščil Turek nekoliko oddiha svojim „arabcem“.

Željno sem napejal svoje oči, da bi zagledal kje oddaleč mesto Nazaret; toda videl sem le nekoliko valovito pokrajino, nekoliko bolj porastlo kot je Judeja. Seveda v primeri z našo lepo domovino se mora tudi Galileja imenovati prava puščava, vsaj v tem času. V ondotnem poletju, ki je meseca marca in aprila, pa pravijo, da se ziblje po ravninah in dolinah vse polno bogatega zlatega klasja. In res smo videli tudi mi na več krajih kar na tleh nakopičenega vse polno žita. Jutrovec namreč nima skednja. Svoje žito omane z živino kar na goli zemlji.

Ko smo prišli z višine v ravnino, so krenili vozniki drug za drugimi s ceste v stran. Kaj neki bode — sem si mislil. Voda je stala v bičevju sredi travnika. Vozniki so se skobacali drug za drugim s svojih vozov, poiskali pod sedeži posode iz platna, jih napeli in napojili počasi svoje konje.

Na daljnem svojem potovanju smo se vozili skozi par dolgočasnih vasi. V prvi vasi smo se ustavili pred gostilno. No, da bi vi videli to jutrovsko gostilno! Tudi jaz sem vstopil v ta prostor, ki je bil pa tako ne-

snažen, da sem imel takoj dovolj in sem šel rajši nazaj na svoj voz. Tovariši so se pa pomudili nekoliko notri in si ohladili žejo z mlačnim pivom, ki so ga hladili z umetnim ledom. Donesel je ta led naš dragoman iz Haife, menda kar za srajco. Tudi to je prav po turško!

Gora Tabor.

Mahnili smo jo dalje. Še lep čas smo se vozili po ravnini. Naposled smo jo pa krenili v gorovje. Kmalu se razprostre na naši desni, globoko pod nami, velika ezdrelonska planjava, ki je popila že od starodavnih do novejših časov kri nešteti junakov. Pravijo, da je spomladi vsa v krvavo-rdečem cvetju, kar spominja Izraelca na bojevite čase.

Proti jugovzhodu smo zapazili pod znanim pogorjem mestece Najim, kjer je vzbudil Gospod iz smrtnega spanja mladeniča, edinega sina matere,

ki je bila vdova. Na vzhodu pa se nam je pokazala kot ogromna klobukova „štula“ gora Tabor.

Seveda so se nam vsiljevali svetopisemski spomini na te kraje. Vendar močnejše kot ti spomini, je bilo koprnenje našega srca po ljubkem Nazaretu, ki smo ga imeli zagledati zdajzdaj.

Solnce se je bližalo zatonu, ko smo jo zavili proti severu, in kmalu — bilo je še pred mrakom — se nam prikaže Nazaret, razstavljen po pobrežju prijaznega gorskega kotliča. Naša pot nas je privedla prav k velikanskemu in lepemu katoliškemu gostišču, kjer smo odložili svoje stvari in se nekoliko osnažili obilnega prahu. Nato pa je bila naša prva pot v katoliško cerkev oznanjenja Marijinega. Bilo je že mračno v cerkvi. Pa saj nam ni bilo za cerkev samo — naši koraki so hiteli naravnost v kapelico na kraj, kjer je pozdravil angel Gospodov Marijo. Po sedemnajstih stopnicah smo dospeli dol na kraj, kjer je „Beseda meso postala“. Spustili smo se na kolena, gori v zvoniku pa je zazvonil srebrni glas zvona „Ave Marijo“. Ginjenosti nam je zastajal glas, ko smo kot odposlanci slovenskega naroda v svojem jeziku pozdravljali nebeško Devico na onem mestu, kjer jo je naprej pozdravil nebeški poslanec.

Na mestu tega svetega dogodka stoji kamenit oltar. Pod oltarno mizo je pa vrezan jeruzalemski križ $\frac{++}{++}$ okrog njega pa latinski napis: Verbum caro hic factum, t. j. Beseda je tu meso postala. Pred to kapelico sta še dva oltarja, na levi sv. nadangela Gabriela, na desni pa sv. Joahima in Ane, staršev Marije device.

Cerkev Marijinega oznanjenja je dokaj velika in prav čedna stavba. Zidali so jo l. 1730., in sicer šest mesecev, ker jim je Turek dal samo toliko časa odloga. Zidali so jo kar na razvalinah prejšnje cerkve, — razvalin ni bilo časa odstraniti — zato je tudi kraj Marijinega oznanjenja tako globoko pod zemljo. V letih 1877—1880 je bila cerkev močno olupšana po darežljivosti našega presvetlega cesarja, in še zdaj sem videl več mašnih plaščev, ki imajo všit grb avstrijskega dvozglavega orla.

Cerkev ima lepo pročelje in visok, vitek zvonik. Nad kapelico Marijinega oznanjenja je veliki oltar Marije device; k njemu vodi ob vsaki strani po dvanajst stopnic.

Drug za nas znamenit kraj v Nazaretu je kraj delavnice sv. Jožefa. Ondi je že v starih časih stala cerkev, ki so jo pa sovražniki že zdavnaj razdejali in na njenem mestu so postavili svoje hiše. Ustno izročilo je pa še vedno živelo, da je ondí kraj delavnice sv. Jožefa. Zadnji čas so one hiše pokupili in podrli. Začeli so kopati temelj novi cerkvi, in glejte: pri tem delu so zadeli na temelje starodavne cerkve. Videli smo temeljno zidovje in še dobro ohranjen krstni kamen z mozaikom (iz kamenčkov sestavljene podobe) na dnu. Ne samo tu, temveč po več krajih v Sv. deželi so ravno izkopine starodavnih cerkvâ, ki so jih Turki ravsuli iz sovraštva do krščanstva, zanesljive priče, da so to res oni kraji, kjer so se vršile svetopisemske zgodbe. Poleg stavbišča nove cerkve, ki jo hočejo postaviti prav v onem

Nazaret.

slogu, kot je bila prvotna, stoji zdaj kapelica sv. Družine s prelepo podobo, ki je bila odlikovana s prvim darilom na pariški razstavi l. 1896.

Zanimiva je tudi kapelica, v kateri je velikanska, zgoraj oglašena skala, ki se imenuje Mensa Christi — miza Gospodova glasom izročila, da je jedel Kristus na tej skali z apostoli, preden je šel v nebesa. Na oltarju, kjer sem opazil cvetice, sestavljene iz samih polževih hišic, se daruje sveta maša vsak četrtek, menda v spomin, da je šel na ta dan Gospod v nebesa.

V mestu je tudi še shodnica, kjer je Jezus učil in se razodel najprej kot obljubljeni Odrešenik. Toda rojaki mu niso hoteli verjeti in so ga peljali na rob gore, da bi ga pahnili v globočino.

Shodnica je zdaj grškokatoliška cerkev. Spomin na početje nehvaležnih rojakov je pa cerkvena, ki stoji na malem gričku, v kotlu nasproti mestu, in se imenuje: Strah Marijin, ker je — po izročilu — Marija ondi trepetaje gledala nevarnost svojega Sina. Na tem gričku je v gaju mnogih visokih cipres pokopališče duhovnikov.

V Nazaretu je mnogo katoliških redovnikov in redovnic. Sveti kraji so v varstvu očetov frančiškanov; svoje zavode imajo pa tudi usmiljeni bratje, salezijanci, karmeličanke, usmiljene sestre.

Pozabiti ne smemo tudi Marijinega studenca. Nazaret ima en sam studenec. Torej je gotovo, da je hodila Marija z Jezuščkom semkaj po vodo. Zato se imenuje še zdaj ta studenec Marijin studenec. Pripoveduje se ljubka zgodbica, da se je nekoč Mariji ubil vrč in tedaj je Jezusček dvignil svoje oblačilce in vanje natočil vode in jo nesel domov. Marijin studenec je zdaj obzidan in ima več izlivkov. Po teh pritaka voda. Pokusili smo jo tudi mi, prijetno se spominjaje otroških let Gospodovih.

Nazaret je precejšno mesto. Šteje nad enajst tisoč prebivalcev, med njimi do tritisoč katoličanov, Turkov bo pa tudi toliko. Drugi so pa nezediteni Grki in protestantje.

Ko je odzvonilo poldne, smo šli iz Nazareta proti Kani galilejski. Strma cesta je vodila proti severovzhodu iz nazareškega kotliča. Ko smo prišli na višavo, se je jel svet nižati, vozovi so pa držali po trdi cesti. Ob poludveh smo zavozili v veliko živinsko gnječo pri močnem studencu v Kani.

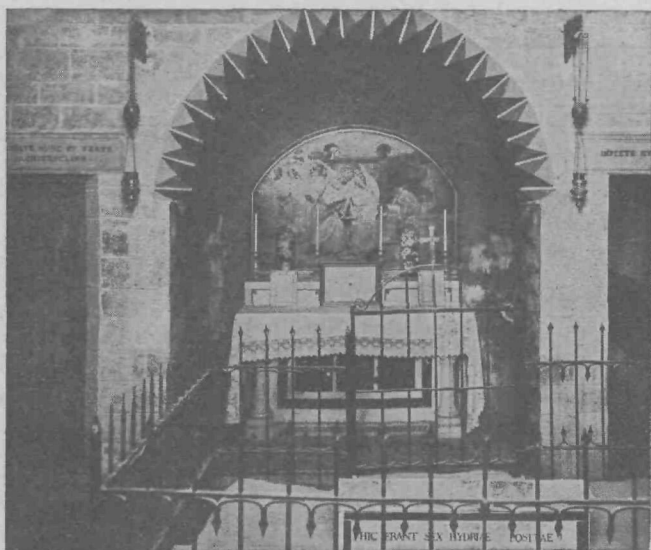
Polagoma smo se motali dalje in dospeli pred dvostolpno katoliško cerkev s kupolo. Latinski napis na pročelju: „Bila je ženitnina v Kani galilejski in Mati Jezusova je bila tam,“ nam je povedal, kam smo prišli.

Stopili smo v lepo, l. 1881. zidano cerkev in šli po dvanajsterih stopnicah dol na kraj, kjer je storil Gospod prvi čudež: „izpremenil vodo v vino.“ Nad vratmi v duplino je napisana lepa pesem iz brevirja: „Novum genus potentiae, aquae rubescunt hydriae, vinumque iussa fundere, mutavit unda originem.“

V duplini je polno napisov iz evangelijskega odlomka o prvem čudežu Gospodovem. Na kraju čudeža stoji oltarček, na kamenitem postavku pred njim je pa zapisano; „Tu je stalo šest vrčev,“ Eden stoji še zdaj. Narejen je po pravem vrču, ki se hrani v Kolinu in bi utegnil držati kakih osem litrov. Oltarček stoji med dvojimi vratmi. Nad desnimi stoji zapisano: „Napolnite vrče z vodo,“ nad levimi pa: „Nesite starejšinu pokusit!“

Nad duplino je velik oltar, vzvišen za sedem stopnic, in nosi podobo svete zgodbe. Nad oltarjem je velik napis: „Kar je Bog zvezal, naj človek nikar ne loči.“ Tudi slika Adama in Eve spominja na ženitnino na tem mestu. V cerkvi se kaže marmornat tlak stare cerkve z napisom v znamenje, da je tu res mesto prvega čudeža Gospodovega.

Spomin na ženitnino smo obhajali tudi mi v obednici prijaznih frančiškanov. Postregli so nam z dobrim vinom, s črno kavo, in vse nam je teknilo prav dobro. Seveda toliko bolj radi spomina na ono pojedino, ki jo je proslavil Zveličar s prvim čudežem. Kar sem občutil sam v Kani pri tej mali gostiji, sem privoščil tudi svojim prijateljem v domovini. Zato sem si

Kripta katoliške župne cerkve v Kani.

izprosil steklenico kananejskega vina, da sem ga prinesel domov in pri prvem sestanku dal pokusit svojim sobratom.

Razen katoliške cerkve ima Kana še malo katoliško kapelo, posvečeno sv. Jerneju-Natanaelu, ki je bil tukaj doma.

V Kani, ki šteje samo kakih šeststo prebivalcev, smo se mudili le dobro uro. Že pred četrto uro smo bili pa spet v puščavi, kjer je pomnožil Zveličar kruhe onemogli množici. Nad obširno, nekoliko nagnjeno planjavo kipi proti nebu gora osmerih blagrov in se ogleduje v temnomodrem zrkalu lepega genezareškega jezera. To smo ugledali ob štirih popoldne globoko doli pod seboj. Tri četrt ure smo se še vozili po semtertja zviti cesti, preden smo odložili svojo robo in položili obenem k pokoju tudi kosti svojega rojstva v frančiškanskem gostišču pri sv. Petru v Tiberiji.

